

LAUGENE EFTER REFORMATIONEN

tjent paa hjemstedet en viss tid, før det kan nytte for ham at melde sig til optagelse, æske laugst som det kaldes. Men desuten blir selve optagelsen gjort avhængig av tildels meget store utgifter og avgifter som svendene maa punge ut med, enten ved at mesterstykkets forarbeidelse blir gjort særlig dyrt eller ved utlæg til kostbare gilder for laugsmestrene.

Paa den anden side blir det indrømmet dem væsentlige lettelser som er saa heldige at tilhøre de privilegerte haandverkerfamilier. Avgiftene blir nedsat for dem, en mesterson kan ofte uten videre indta faderens plads. Andre igjen kan vinde laugst ved at gifte sig med en enke eller mesterdatter. Svendene kommer paa denne maate til at bli skilt ut som en egen klasse, der efterhvert slutter sig sammen i egne laug — i Norge først i 1600 aarene. Disse laug kommer i tidens løp i et sterkt motsætningsforhold til mestrenes organisationer. Nogen arbeidere i professionen utenfor laugst har selvsagt ikke været taalt; vedkommende er blit betragtet som en uberettiget fuser hvem mestrene har forlangt fuld hals- og haandsret over.

Laugene har nogenlunde uanfegt kunnet undergaa disse forandringer uten at bli forulempet fra myndigheternes side. Deres nærmeste overordnede, byenes raad, har stort set stillet sig paa mestrenes side og hat fælles interesser med dem. Anderledes med regjeringen, men den har hat vanskelig for at faa sin vilje sat igjennem. Allfor ofte har det strandet paa vanskeligheter eller træghet som lokalmyndigheten har visst at lægge iveien. Fra kongemagtens side har det altid været hævdet at det at ta borgerskap var en nødvendighet for at kunne nedsætte sig som mester — og de stadig indskjærpede gjentagelser av dette paabud blir her i landet et virksomt middel i kampen mot utlændingene. Haandverkerne har der-